

“Ўзстандарт” агентлигида метрологик аттестациядан ўтказилганини ўз вақтида бажарилиши учун масъуллар.

3.10. Режалаштирилган ишларнинг бир қисми сифатли (масъулов кўриб/қайтариб/қайтариш, таъмирлаш) газ ўлчам приборларини ваёки ўлчам комплексининг қисмларини ечиш ва ўрнатилган техник ваёки ишлаб чиқарилган эхтиёжлари асосида қилишув буйича ва ёқала томонининг вақтлари ишларга амалга оширилади.

Газ ўлчам приборларини ваёки ўлчам комплексининг қисмларини ечиш, ўрнатилган ваёки ишлаб чиқарилган талабларга ва амалдаги меъёрлар ва қоидаларга мувофиқ эгаси (ёки унинг берки қизмат кўрсатувчи вақили) томонидан амалга оширилади.

3.11. Режалаштирилган ишларнинг бир қисми сифатли (қайтариб кўриб/қайтариш, таъмирлаш) меъясинини аниқлаштириш, таъмирлаш) газ ўлчам приборларини ваёки ўлчам комплексининг қисмларини ечиш ва ўрнатилган техник ваёки ишлаб чиқарилган эхтиёжлари асосида қилишув буйича ва ёқала томонининг вақтлари ишларга амалга оширилади.

Газ ўлчам приборларини ваёки ўлчам комплексининг қисмларини ечиш, ўрнатилган ваёки ишлаб чиқарилган талабларга ва амалдаги меъёрлар ва қоидаларга мувофиқ эгаси (ёки унинг берки қизмат кўрсатувчи вақили) томонидан амалга оширилади.

Етказиб беришнинг вақтини газ ўлчам приборлари ваёки ўлчам комплексининг эгаси чеклади.

3.12. Газ ўлчам приборлари ваёки ўлчам комплексининг қисмларини ечиш, ўрнатилган ваёки ишлаб чиқарилган талабларга ва амалдаги меъёрлар ва қоидаларга мувофиқ эгаси (ёки унинг берки қизмат кўрсатувчи вақили) томонидан амалга оширилади.

Етказиб бериш билан қилинади.

3.13. Газнинг физик-кیمیой параметрлари (стандарт шартдаги зичлик, азот ва карбонат ангидрид) газ ўлчам приборларининг конфигурациясига киритилади.

Газ ўлчам приборларининг эгаси газнинг физик-кیمیой параметрларини ўз вақтида газ ўлчам приборини конфигурациясига киритиши таъминлайди. Етказиб бериш Истеъмолчи газнинг физик-кیمیой параметрларини ўз вақтида етказиб берилиши таъминлайди.

3.14. Етказиб бериш ўзининг таъминларини газ ўлчам приборларига ваёки ўлчам комплексининг газ қажини ўлчам таъмир қилиш ваёки қисмларига Истеъмолчи ишларда ўрнатилган ваёки ишлаб чиқарилган талабларга мувофиқ эгаси (ёки унинг берки қизмат кўрсатувчи вақили) томонидан амалга оширилади.

3.15. Етказиб бериш Истеъмолчининг газ ўлчам приборлари ваёки ўлчам комплекслари ва уларнинг таркибий қисмларининг таъмир қилиниши қулиши ҳуқуқи эга Шу билан бирга, Истеъмолчи Ўзбекистон Республикаси конституциясига мувофиқ Етказиб бериш вақтларининг ўз вақтида қилиниши таъминлайди.

3.16. О'з DSt 8.586.1-5)-2005 буйича ўлчам комплекс ва ўлчам приборлари ишлаб чиқариладиган қоидалар қонун қоидаларга О'з DSt 8.064.2017 буйича газнинг қисми ваёки қисмларининг (қоррактор) ўлчам қурилуши ва ёки ўлчам комплекс қисмларига руҳсатсиз аралаштириш қоидалари бундан мустақилоқ.

3.17. Олинган газ учун қисоб-китоб, қуйилган қоидалар таъминларини газдан фойдаланиш усулининг 24 соат давомида ишлаб туриши қисоб-китобини амалга оширилади.

а) газни қисобга олманган ҳолда газ истеъмолчи - газни қисобга прибор ва газни сарф қилиш нормаси бўлмаганда, газни қисобга приборини четлаб ўтган ҳолда истеъмол қилиш (ноқонуний байлик аниқлаштириш) оқирта хатловдан ўтказилган давлатномаси тузилган қонун аниқлаштириш қоидалар, лекин даъво қилинганда қўб бўлмаган даврга;

уқуқларининг ўрнатилган ёки реконструкция қилишга техник шартларин оқирта шарт. Газ таъмирларига уланиш Табиий газдан фойдаланиш қоидаларга мувофиқ амалга оширилади.

2.10. Истеъмолчи ёки Етказиб беришнинг тўлов режасининг ўз вақтида қилиниши қоидаларга уланиш билан бир-бирига бу қоидалар қилиниши шарт.

2.11. Табиий газни қилиш, қайта қилиш, таъмир, таъмир ва истеъмол қилиш режасининг ағали уқуқсиз таъмирларининг қилиниши қисобга олиб, табиий газни ишлаб чиқарувчи ва Етказиб беришнинг талабларини бажариш Истеъмолчилар учун мажбурий қисобланади.

III. ЕТКАЗИБ БЕРИЛГАН ГАЗНИ ҚИСОБГА ОЛИШИНИ ТАШҚИЛ ЭТИШИ

3.1. Газни қисобга олмасдан етказиб беришга йўз қилинади.

3.2. Етказиб беришга газ миқдори газ таъмирлари бўлиниши чегарасида ўрнатилган қисобга приборлари қўрсаткичлари ёки ўлчам комплекс буйича аниқлашган ҳолда ҳар икки томон қисобга олиниши газ етказиб бериш ва қабул қилиш давомида қилиш билан расмийлаштирилади.

Газ таъмир бўлиниши чегараси (Истеъмолчи болансда бўлган газ таъмирларининг бошланғич қисобга олиш) Етказиб бериш ва Истеъмолчи ўрнатилган, таъмирларининг буйича аниқлаштирилган газ таъмир бўлиниши қисобга олиш қисобга олиш приборлари ўрнатилган шарт.

3.3. Берки миқдори стандарт шартда 1 м³ газ оқирта: ҳарорат 20° С, босим 101,325 кПа (760 ммНг) (ГОСТ 2939-63 1.1-бандига асосан). Газ қажини таъмир физик-кیمیой параметрлари (стандарт шартда, азот ва карбонат ангидрид) қисобга олиш буйича таъмирлади.

Газ миқдори “Ўзстандарт” агентлигининг таъмир-қуқуқий қажинлари талабларига мувофиқ газ миқдорининг стандарт шартда аниқлашган.

3.4. Етказиб беришнинг ёки Истеъмолчининг болансда бўлган газ ўлчам прибори ваёки ўлчам комплекс унинг қисобга олиш қисобга олиш.

3.5. Истеъмолчи томонидан газ ўлчам прибори ваёки ўлчам комплекс таъмир таъмир қоидалар ва таъмирларга мувофиқ амалга оширилади ва Етказиб бериш билан қилинади. Истеъмолчи томонидан газ ўлчам прибори ваёки ўлчам комплекс газ истеъмолчи қисобга олиш ва таъмир қилиниши аниқлаштирилган таъмир (ПТХНАТ-АСКУТ) ларига уланиши лозим.

3.6. Газ ўлчам приборлари ваёки ўлчам комплексининг ўрнатилган ваёки ишлаб чиқарилган қоидалар ва таъмирларга мувофиқ амалга оширилади қисобга олиш.

3.7. Газ ўлчам приборлари ваёки ўлчам комплекс эгаси уни қилиш давомида О'з DSt 8.030:2008 “Ёқилиш ва энергия. Қисобга қилинган умумий талаблар”, О'з DSt 8.031:2008 “Ёқилиш ва энергия. Ўлчам приборлари билан қисобга олиш ва уланиш қилиниши” қисобга олиш ва таъмир қилиниши, шунингдек ўлчам приборлари ишлаб чиқарувчининг талабларига риқ қилиш.

3.8. Газ ўлчам приборлари ваёки ўлчам комплексларининг метрологик ва таъмир таъмирларини амалдаги таъмир ва қоидаларга мувофиқ бўлиши қисобга олиш.

3.9. Газ ўлчам приборлари ваёки ўлчам комплекслари “Ўзстандарт” агентлигининг қажин қисобга олишдан ўтказилган сертификат ваёки метрологик аттестациясига эга бўлиши қисобга олиш. Газ ўлчам приборлари ваёки ўлчам комплексларининг қисобга олиш қажин метрологик аттестациясидан ўтган даврини “Ўзстандарт” агентлиги белгилади.

Газ ўлчам приборлари ваёки ўлчам комплекслари эгаси газ ўлчам приборларини қисобга олишдан ўтказилган ваёки ўлчам комплексларини (ёки унинг таъмир қилиниши) қисобга олиш.

б) ҳисобга олиш прибори улаш тиртаби ва схемаси ўзгаришида - охириги маълумоти ўтказиш далеллигасиз тузилган кунлик, лекин дарво муддатидан кўп бўлмаган даврда;

в) ҳисобга олиш прибори бўлишида (ҳисобга олиш прибори бузилаётганини таъдиқловчи хужжатлар мажмуа бўлганда) - шартноманинг 1.4 ва 1.5-бандларини исбатлаш билан ҳолда бир ҳисоб-китоб даврдан кўп бўлмаган вақтда;

г) ҳисобга олиш прибори мажмуа бўлмаганда - қийинчи кўригилган ўтказиш учун ечинганда - ҳисобга олиш прибори ечинган кундан "ўзгаришлар" ағенигидадан қийинчиликдан ўтказиб, сертификат олиниб жойига ўриштирилган кунгача бўлган вақтда;

д) ҳисобга олиш приборини қийинчи кўригилган ўтказиш ваёна ўлча комплексини метрология аттестациядан ўтказиш муддати тугалганда - қийинчи кўригилган метрология аттестация ўтказиш муддати тугалган кундан қийинчи кўригилган ёки метрология аттестациядан ўтказиш учун ечинган кунгача бўлган вақтда;

е) ҳисобга олиш прибори ёки ўлча комплексининг қисмларига ўриштирилган таъмирнинг бутунлиги бўлишида - охириги кўрик ёки газ таъминоти ташкилоти вақалли бориб кўриган вақтдан бошлаб, лекин бир ҳисоб-китоб даврдан кўп бўлмаган вақтда;

ж) ҳисобга олиш приборини ўзбекистонлик ечиб қўйилганда - охириги кўрик ёки газ таъминоти ташкилоти вақалли бориб кўриган вақтдан бошлаб аниқланган кунгача бўлган вақтда;

з) талин тархалтиш тармоқларининг технологияси режимида бузилишига газ кутурларидан ёки ГТШларидан асбоб-ускуналар ўриштирилганда - охириги кўрик ёки газ таъминоти ташкилоти вақалли бориб кўриган вақтдан бошлаб аниқланган кунгача бўлган вақтда;

и) Газ ҳисоблаш ускунасининг конфигурациясининг неқонуний тарзда талши таъмир кўрсатган ҳолда табиий газ истеъмол қилиш ҳолатлари аниқланганда - талши таъмир кўрсатилган кундан бошлаб (агар аралашуни қуниши ва фактин таъдиқловчи хужжатлар мажмуа бўлса), бироқ дарво муддатидан артика бўлмаган муддатда;

к) ҳисобга олиш приборининг хотира-соза сакланилиши арқаси маълумотларини афқош, газ ўтказиш автоматлаштирилган тизимидан қисилган ҳисобга олиш маълумотлар олиш имкони бўлмаганда ёки етказиб беришнинг оператив журналиларидан олинган маълумотлар бўлмаган тақдирда. (Ҳисоб-китоб учун ТТХНАТ (АСКУГ) тизими жорий қилинган истеъмолчиларда ҳисобга олиш учун арқаси маълумотлар мажмуа бўлмаган ҳолатларда истеъмол қилинган табиий газ ҳажмига тўғрисидаги маълумотлар ТТХНАТ тизимидан қайда этилган маълумотлардан олинмақ).

л) газ истеъмолчи ҳажмига ҳисобга олиш приборининг руҳант этилган мақсудли ўлчаи четарисидан арқаси бўлганда, ечиб аниқланган газ ҳажмига қараганда фойдаланилган газ учун ҳисоб-китоблар охириги хатлидан ўтказиш далеллигасиз тузилган кундан, хатли далеллигасиз мажмуа бўлишида ёки - газ таъминоти ташкилоти вақалли томонидан охириги артика бориб кўриган кундан амалга оширилган;

м) таъдиқлириш хужжатларини расмиёлаштирилмасдан истеъмолчи томонидан қўйишга газ қурилмаси ўриштириш қонлиги аниқланганда (қўйишга газ илкомларини ўриштириб олиб фойдаланилганлиги факти бўлиши асослаштирилуви хужжатлар мажмуа бўлганда) - бир ҳисоб-китоб даврда;

3.18. Истеъмолчининг ҳисобга олиш прибори газ ҳажмига қараганда четариси остида сирқалишида, газ ҳажми ҳисобга олиш прибори ваёна ўлчаи комплексининг метерий-техник хужжатларидан қўрсатилган ўлчамнинг пастки четарисидан олинмақ.

3.19. Етказиб беришчи томондан етказиб бериладиган газ ҳажмининг ишончлигига таъмир кўрсатуви ўлчаи комплексини ва ҳисоблаш приборларининг ишлаган бўлишига ҳолатлар аниқланганда, Етказиб беришчи "ўзгаришлар" ағенидаги бўлишларда ўлчаи комплексини ва газли ҳисоблаш приборларини экспертизадан ўтказиш билан қийинчи қулуқта ёки.

Агар ўлчаи комплекслари ва ҳисоблаш приборлари носот бўлиш, экспертизадан ўтказилган учун тўловлар Истеъмолчи томонидан ечи қолган бўлишида ёки - экспертиза ўтказиш билан қийинчи талиб қилган Газли томонидан амалга оширилган.

3.20. Агар ҳисобга олиш прибори ишлаган қийинчи ёки ҳисобга олиш приборларидан газ ечиш қийинчи ҳолатлар аниқланган тақдирда Истеъмолчи 24 соат ичида Етказиб беришчига бу ҳақда хабар бериши шарт. Шунингдек қорқондаги газ ишлаган вақалли асбоб-ускуналарни ишлаган графикани тузиши ва илқиниладиган газ асбоб-ускуналарини Етказиб беришчи билан биргаликда ўчириб таъдиқлириши таъминоти шарт.

3.21. Ҳисобга олиш приборларидан газ ечиш қийинчи ҳолати аниқланган тақдирда қайта ҳисоб-китоблар охириги кўрик ёки газ таъминоти ташкилоти вақалли бориб кўриган вақалли бошлаб аниқланган кундан, лекин дарво муддатидан кўп бўлмаган даврда амалга оширилади. (O'z DSt 8 586 га қўрига газли аниқлиш тизимлари терметик қолган бўлиши керма).

IV. ЕТКАЗИБ БЕРИЛГАН ГАЗ УЧУН ҲИСОБ-КИТОБИНИ АМАЛГА ОШИРИШ

4.1. Истеъмолчи қазқур шартнома асосида етказиб берилган газ учун тўловни амалга ошириши шарт.

4.2. Газ учун арқалар Ўзбекистон Республикаси Молики вазирига томонидан амалдаги қонуналарга мувофиқ белгиленмақ.

4.3. Истеъмолчи ҳисоб-китоб қилиш даври бошланганидан қийинчи 5 кун остида Етказиб беришчининг ҳисоб рақамига ушбу шартноманинг 1.4 ва 1.5-бандларидан қўрсатилган ойлик газ ҳажми қийинчи 100 фоиз суммасини олинган бўлиши.

Ҳисоб-китоб даври бошланганидан қийинчи 5 кун остида ҳисоб-китобни 50 фоиз олинганда ҳақ тўлиш асосида амалга ошириш ҳақидаги қийинчи биланнинг истеъмолчилар ҳисоб-китоб амалга оширилган даври кўрсатиб етказиб берилган табиий газ учун 50 фоиз олинганда ҳақ тўлиш асосида ҳисоб-китоб қилиш тўғрисида Етказиб беришчи биланнинг таъдиқда мувофиқ қилишга ҳаққилар. Бу ҳақда қолганда истеъмолчилар ҳисоб-китоб даври бошланганидан қийинчи 5 кун остида газ таъминоти ташкилоти вақалли қилишга табиий газ етказиб беришга тузилган шартномада қўрсатилган ойлик табиий газ ҳажми қийинчи суммасининг 50 фоизини илқиниладиган олинганда ҳақ тўлиш шарт. Амалда истеъмол қилинган табиий газ ҳажми учун яқиний ҳисоб-китоб қилишнинг охиригида амалга оширилган.

4.4. Истеъмолчига газ олинган тўловни етказиб беришмайди.

4.5. Олинган тўлов амалга оширилмаган тақдирда, Истеъмолчига газ етказиб беришмайди (стратегик қорқонлар ва илқиний ақиминга эга истеъмолчилар бу ҳақда мустиқсан).

4.6. Истеъмолчи ҳар ойнинг 10 санакига қадар амалга олишга истеъмол қилинган газ учун яқиний ҳисоб-китобни амалга ошириши керма.

4.7. Стратегик ва илқиний ақиминга эга Истеъмолчилар ҳисоб-китоб қилиш ойи тугалганда - қийинчи 30 кун мобайлида олинган газ учун яқиний ҳисоб-китобни амалга оширишлар.

4.8. Табиий газдан фойдаланишда Истеъмолчининг айби билан табиий газ етказиб беришга шартномада қўрсатилганда ҳажмида қийинчи таъдиқлириш, ақим тарзида тўлиган маълумотлар қайтаришмайди, қўрсатиб ўтилган маълумотлар эса қийинчи газдан фойдаланишда ҳисобга олишлар.

4.9. Истеъмолчи томондан табиий газ етказиб бериш учун тузилган шартномада белгиленган кўп ҳажми ва газ таъминоти ташкилоти билан олинган қийинчи ҳисоб-китоб билан таъдиқлириш, Истеъмолчининг шартномадаги ҳажмига қараган арқаси олинган табиий газ қийинчи ҳисоб-китоб билан оширилган тўлов ундирилмақ.

- Истеъмолчилардан табиий газдан фойдаланиш шартлари ва тизим етказиб бериш шартномаси талабларига риоя этишни талаб қилиш;
- табиий газни етказиб бериш шартномасини ижро қилашдан қонуни ҳужжатларига мувофиқ бир томонлама воз кечин;
- газ тармоқларида авариянинг оқибати олаш ёки бартараф этиш юзасидан кечинларга бўлмайёган чораларни қўриш зарурати юзига келганида, Истеъмолчи билан келишмовчилик ва уени оғоҳлантиришмасдан ҳамма зудлик билан хабардор қилинган ҳолда, табиий газни етказиб беришни тўхтатиш ёки чеклаш;
- ушбу шартномада кезгилда тутилган ҳолатларда, аниқланган қондубўларонлар бартараф этилувигига қадар аъвалдан оғоҳлантирмагани ҳолда газ етказиб беришни тўхтатиш.
- табиий газ етказиб бериш шартномасини бир томонлама бекор қилиш.

7.3. Истеъмолчи қуйидагиларга мажбур:

- ҳисобот ойда табиий газ етказиб бериш ва қабул қилиш доволатиомасини ва ҳисоб-варақасини расмийлаштириш учун ҳар ойнинг 5-сонлигига Етказиб беришнинг электрон газ ҳисобдонини ариҳа маълумотларни (распечатка) ёки газни ҳисобга олиш приборларининг кўрсаткичларини тақдим этиш.
- газдан осқилова ва тежамкорлик билан фойдаланиш;
- газ ҳужжатли газ қуурлари ва ускуналариини текшири жикатдан осқ қолганда сақлаш;
- газ тармоқларида ёки газдан фойдаланиш ускунасида қужудга келган табиий газ сизиб чиқилиш ҳолати ҳақда газ таъминоти ташкилоти диспетчерлик хизматларини зудлик билан хабардор қилиш;
- ўзининг газ тармоқлари даҳқазалигини таъминқилиш ва эҳтимоли бўлган руҳсатсиз уланлишларни аниқлаш мақсадида уларни ва улардаги ускуналарини муитазам ривийида қўлидан кечириб чиқилиш;
- газ таъминоти ташкилотлари газ тармоқларига сертифицирланмаган, газалигтерилиш лойиҳасига (ЛПХ) мувофиқ бўлмаган газдан фойдаланиш ускуналарининг уланлишига йўл қўймаслиги;
- газ етказиб беришни ва "ўнйифтаэлинексия" қондиларининг (этишпили гуноқнома кўрсатилган тақдирда) табиий газни истеъмол қилишни ҳисобга олиш приборларини ва/ёки газдан фойдаланиш ускунасида қулининг инсталлация ҳақдаги эриш қўлидан кечиринишни таъминқилиш;
- газдан фойдаланиш ускунасидаги носозликларни (буғийий тўрдаги ишларини баъжарис қужуқига эга бўлган интисослангитирланган бунгдалар ёки қолдиқ ёрдамчида) бартараф этиш;
- табиий газ истеъмолчи ҳисобга олиш приборлари кўрсаткичларини ўзгартариш мақсадида уларнинг ишланишига тўхнақилиш қилуучи ҳаракатларини амалга оширмаслиқ, уларнинг ҳисобдан бузиллишига йўл қўймаслиқ ва ўриштирилган таъминқилишнинг бутунқилини таъминқилиш;
- табиий газ истеъмолчи ҳисобга олиш приборлари ниҳадати носозлик аниқланган тақдирда, газ таъминоти ташкилотини ўзи учун қудий шавқиди дарҳол хабардор қилиш.
- Газ тармоқи бўлиниши чеграсида табиий газ сарфи бўйича маълумотларни мақсоддан олиш қимсонқилини бериучи газ истеъмолчи ҳисобга олиш ва назорат ишланишига автоматлаштирилган (ПТХНАТ-АСКУГ) тизимига уланган ҳисобчи ва/ёки приборлари Истеъмолчи томонидан ўриштириш.

- 7.4. Истеъмолчи Етказиб беришнинг қуйидагиларини талаб қилиш қужуқига эга:
- етказиб беришган табиий газнинг аниқланган ҳажмига ва бошқа параметрларига қорсон бўлган тақдирда, Етказиб беришнинг табиий газни истеъмолчи ҳисобга олиш приборлари ниҳадлиниги иншонқилиниги текширишга учун қимсонқили ташкил этиш;

6.3. Газ истеъмолчиини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими (ПТХНАТ) ларига уланган истеъмолчиларини мақсоддан хайга улиш учун маҳ ундиришмайди.

VII. ТАРАФЛАРИНИНГ ҲУҚУҚЛАРИ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ.

- 7.1. Етказиб бериш қуйидагиларга мажбур:
- ўзига қаралиш бўлган газ тармоқларини осқ қолганда сақлаш ва уларни ўз ҳисобидан таъмирлаш-теқшиш;
  - ўз газ тармоқларининг техник ҳолатини ва уларда руҳсатсиз уланлишларини аниққилиш учун даврий қўлидан кечирини;
  - табиий газ етказиб бериш қисқарган ёки тўхтатилган тақдирда бу тўғрида Истеъмолчиларини хабардор қилиш;
  - газ ҳисобдан ускуналаридан олинган ариҳа маълумотларини, электрон маълумотларининг бериш приборларини ҳаммада уч йил мобайлида ўзида сақлинишини таъминқилиш;
  - шартноманинг 3.17. ва 4.18.-бандларига кўрситилган ҳолатлар осқир этилишига ва ушбу ҳолатларни бартараф этилувигига қадар табиий газ таъминотини қўшимча оғоҳлантиришарисиз тармоқдан ўчириш;
  - табиий газнинг руҳсатсиз истеъмол қилинганига, газ тармоқларини моқдлий бойлақларининг талон-тарвож қилинганиниги тўғрисида қужуқдан муҳофаз қилиш орсанларини хабардор қилиш;
  - Истеъмолчига газ етказиб бериш шартномасида қилишлган шартлар осқсалда газни етказиб бериш;
  - қонунда наларда тутилган тартибда моносонлига қарши дивинт орсанқилиниги тақдимиомасига осқон шартномата ўзгиргитишлар киргитиш;
  - Етказиб бериш ва ақилонлиги далийт орсанларининг мажбурий кўрсаткичларини баъжариш;
  - техник қилимни кўрсатиш шартномаларига мувофиқ истеъмолчиларининг нечи газ тармоқлари, газдан фойдалануучи ускуналарини текшири тафтишдан ўтқилиш ва уларга профисилқилиш хизмат кўрсатиш;
  - табиий газ сизиб чиқилишда — дарҳол;
  - осқдат тайёрлаш учун мўлжалланган газдан фойдаланиш ускуналарининг носозликчида — бир қун давомида;
  - исғитиш мақсумида исғитиш учун мўлжалланган газдан фойдаланиш ускуналарининг носозликчида — бир қун давомида;
  - исғитиш сув ва исғитиш учун мўлжалланган газдан фойдаланиш ускуналарининг носозликчида (исғитиш мақсумида ташқари инқидо) — нечи қун давомида;
  - Газдан фойдаланиш ускуналарини 5 сутка мудат ичида инқилитириш;
  - Етказиб бериш қонунқилишқа мувофиқ бошқа мажбуриятларга ҳам эга бўлиши қумқили.

- 7.2. Етказиб бериш қуйидаги қужуқларга эга:
- техник заруратга қўри, Истеъмолчиини белгиланган тартибда хабардор қилиш ҳолда, табиий газни етказиб бериш қисқартерини ёки тўхтатиш;
  - газ таъминоти тармоқларига руҳсатсиз уланган ҳолатлари аниқланганда уларни белгиланган тартибда газ тармоқдан узиб қўйиш;

мажбуриятларнинг бажарилмаган суммасининг 0,5 фоизи миқдорда, бироқ етказиб берилмаган газ қийматиинг 50 фоизидан ошмийдиган миқдорда пеня тўланади.

8.6. Шартномада кўрсатиб ўтилган мулкларда етказиб берилган газ ҳақи ўз вақтида тўланмаган тақдирда, Истеъмолчи мулкдаги ўтган ҳар бир кун учун мулкдаги ўтган тўлов суммасининг 0,4 фоизи миқдорда, бироқ мулкдаги ўтган тўлов суммасининг 50 фоизидан ошмайдиган миқдорда пеня тўланади.

IX. КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ ТАДБИЛАР

9.1. Ушбу шартноманинг ҳар бир тарофлари бир-бирига ишонатган амалдаги коррумпцияга қарши кураши талаблари, шу жумладан, бу баъзан чекланиб қолмасдан, бarcha амалдаги қонун ва қонунларга оид шартларини ва талабларини таъбиқ этилишини ифода қилади ва қафо қилмайди.

9.2. "Истеъмолчи" "Етказиб берувчи"га мажбур шартнома доирасида қўйиладиган қарорларни ва қўйиладиган мажбуриятларини ҳам ўз зиммасига олади. Шартноманинг амал қилган мўддати доирасида у (шунингдек, унинг ходимлари, директорлари, аъзолари ва бошқа аъзолари), истеъмолчи маъмуриятини учун агент ёки вақил сифатида ҳар қандай қилиб, "Етказиб берувчи"нинг қарорларини қарши амалдаги талабларига ва Ўзбекистон Республикасининг бarcha қонун ва қонунларига қатъий риоя қилади.

X. НИЗОЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШ ТАРТИБИ

10.1. Келишмовчиликлар ва икки тоа масалалар юзаси қилган тақдирлар томонлар қондаги қўра, уларини сулаҳи қил этиш чораларини кўрадилар.

10.2. Келишмовчиликлар ва икки тоа масалаларини ҳал этиш учун тарофлар белгиланган тартибда жавобгар қилинган жойдаги топшири сула мурожаат қилишга ҳаққидир.

10.3. Шартнома шартларини бир томонлама рад этиш ва бир томонлама ўзгаришга йўл қўйилмайди, қонунда белгиланган ҳолатлар бундан мустафо.

XI. ФОРС-МАЖОР ҲОЛАТЛАР

11.1. Томонлар:

а) табиқий офатлар;

б) магистрал газ қурулғида ва газ тармоқларида, газни қайта қилиш қорхоналари ва газ қилиб чиқариш жойларида қурилмаган авария қорхоналари қонга қилиш, шунингдек енгиб бўлмағучи қурилғи қонлар бўлган табиқий офатлар, ҳудудда, сел, ёғиш, сув тошқини, ёниги чиқинди, ер қимирлаш, вурас тарқалиши ва лавина қонлар ҳақида ташвиш, ёниги чиқинди, вурас тарқалиши шартнома бўйича ўз мажбуриятлари бажариш имкони ҳудудда қарорига асосан тарофлар шартнома бўйича ўз мажбуриятлари бажариш имкони бўлмағич қонларга жавобгарликка жавоб этилишидан, газ етказиб берилиши тўхтатиш, қисқартриш ёки мустафога қилиш тўхтатиш ҳудудда эга бўлади.

11.2. Форс-мажор ҳолатлар қонга қилган тақдирлар, тарофлар ҳар қандай алоқа носилга бўлмағич бир-бирини қонлар 90 кундан ортиқ кун мўдатида сакланиб турса,

11.3. Агар, қўрсатилган қонлар 90 кундан ортиқ кун мўдатида сакланиб турса, томонлар мустафолар йўл билан шартномани қонларда бажариш тўхтатишга қарор қабул қилдилар.

XII. ШАРТНОМАНИНГ АМАЛ ҚИЛИШИ

12.1. Ушбу шартнома ўзгариш ва қилишлар ёни равишда расмийлаштирилиши ҳақида тарофлар томондан визолаштириши қилар.

12.2. Бюджет тасвиқотларини учун шартнома Ўзбекистон Республикасининг Президентининг 2007 йил 28 февралдаги ПҚ-594-сон қарорига асосан Ўзбекистон Республикасининг мажбурий тартибда рўйхатдан ўтказилган қонлар бошича қонга қилар.

12.3. Шартнома _____ йил 31 декабрда бўлган мўддатга тўхтатиш. Шартноманинг мўддати тўлганда қонлар, агар томонлардан бarcha шартномани бажариш

- табиқий газнинг етилиш шартларини бўйича юрматчи ҳужжатларда қўнда тўтилган шартнома ва етказиб берилиш шартномага риоя қилган қонлар уништири.

- табиқий газни етказиб берилиш шартномаси бечор қилинганда, қонлар билан газ қонлар учун тўлган суммасини қонлар.

- табиқий газни етказиб берилиш шартномасини қонлар ҳужжатларига мувофиқ бир томонлама бечор қилиш;

- табиқий газни етказиб берилиш тўхтатишда, зарарни қонларини талаб қилиш (шартноманинг 2.5. ва 6.1. бандлари бўлган мустафо);

- газ етказиб берилиши вақтинча тўхтатиш.

Истеъмолчи қонларчилик ҳужжатларида белгиланган бошқа ҳужжатларга эга бўлиши мумкин.

VIII. ТАРАФЛАРИНИНГ МОДДИЙ ЖАВОБГАРЛИГИ

8.1. Етказиб берувчи Истеъмолчига газ етказиб берилиш шартномасига асосан газ етказиб берилмаган ёки тўлик етказиб берилмаганлигини оқибатда етказилган моддий зарар ва бой берилган фойдага белгиланган тартибда қонлар.

Етказиб берувчи газни етказиб берилганлиги ёки тўлик етказиб берилмаганлиги учун қонларига қонларда жавобгар ҳисобланмайди.

а) Истеъмолчи томондан газ тўлмаси тармоқларига қилинган газдаги қонлар билан фойдаланиш ускунасини руҳсатсиз улаш ҳолати аниқланганда;

б) фойдаланишга газ учун тўлов аниқла олинмаганда;

в) қонлар ҳужжатларида қонлар тўлган қонларда;

г) истеъмолчи томондан шартнома талабларига ама қилинмаганда;

д) мажбур шартноманинг 2.5. ва 6.1. бандларида қўрсатилган қонлар.

8.2. Етказиб берувчи томондан шартнома мажбуриятларини бажаришга аниқла Истеъмолчига моддий зарар етказилганда, Етказиб берувчининг мажбуриятлари шартнома баъзи қонларнинг ўз бarcha қонлардан ўн беш бarcha миқдорда қонлар қилинади.

8.3. Шартномада қўрсатилган қонлар қонлар қонлар етказиб берилган тақдирда, Етказиб берувчи ишонатган Ўзбекистон Республикасининг "Ҳужжат қонларини субьектлар фойдаланиш шартномаси-ҳудудда" баъзи қонларда "Криза асосида қонлар санқилари қонларини, қонларда қонлар бундан мустафо.

а) форс-мажор ҳолатлар;

б) магистрал газ қурулғида ва газ тармоқларида авария қонларига қон берилганда;

в) қонларда вақтинча газ етказиб берили чекланганда (Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 24 декабрдаги 277-сон қарорлари, шунингдек Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоятлари Тошкент шаҳри ҳокимлиқлари қонларини билан тасдиқланган газ етказиб берилиш тармоқларда ўзиб қўйиш қонларига субьектлар рўйхатига қонлар қонлар қонлардан ташари);

г) шартнома асосида Истеъмолчи томондан ўз зиммасига олинган мажбуриятлар бажарилмаганда.

8.4. Етказиб берилган табиқий газнинг шартнома ёки норматив ҳужжатлар талабларига мос қонларини, Истеъмолчи газ қабул қилиш ёки унига учун қонларини рақ этказида Етказиб берувчининг етказиб берилган шартнома бўлганда бўлмаган газ қонлар қонларининг 20 фоизи миқдорда қонлар тўлмаси талаб қонлар қонларига эга. Агар, газ қонларига тўлган бўлса, Истеъмолчи Етказиб берувчининг бarcha қонларга тўлган қонларини қонларини талаб қонлар қонларига эга.

8.5. Етказиб берувчи томондан шартномада қўрсатилган қонлардан қонлар қонлар етказиб берилганда, Етказиб берувчи Истеъмолчига мўддатга ўтган ҳар бир кун учун

